

Suomenkielisen esiopetuksen ja perusopetuksen alaluokkien kiinteistön tarveselvitys

Päivitetty versio 8/2026

1. Tarve ja sen määrittely / Tausta

Kaupunginhallitus hyväksyi suomenkielisen alakoulun tarveselvityksen ja tilaohjelman kokouksessaan 24.3.2025 (§ 49) ja sitä ennen kokouksessaan 8.11.2021 (§ 241). Viimeisimmän päätöksen mukaan uusi suomenkielinen alakoulu toteutetaan viisisarjaisena uimahallin tontille kaupunginvaltuuston 28.8.2023 § 45 vahvistamien periaatepäätösten mukaisesti. Uimahallin tontille sijoittumisen lisäksi periaatepäätöksenä on koulukeskuksen suunnittelu esiopetuksen ja perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 kouluksi. Lisäksi rakennushankkeen yhteydessä selvitetään uimahallin sijoittamista koulurakennuksen yhteyteen.

Kauniaisten peruskoulun tilojen tulee vastata ennustettavan oppilasmäärän tarpeisiin. Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI laati vuonna 2024 Kauniaisten kaupungille kolme eri skenaariota sisältävän väestöennusteen. Heikon kehityksen mukaan suomenkielisten esiopetus- ja alakouluikäisten yhteismäärä vuonna 2040 olisi noin 600 oppilasta. Keskivahvan kehityksen mukaan luku olisi noin 690 kun taas vahvan kehityksen mukainen oppilasmäärä olisi hieman yli 700 oppilasta. 24.3.2025 hyväksytty tarveselvitys ja tilaohjelma on laadittu keskivahvan skenaarion näkökulmasta. Tilaohjelmassa esitettiin uuden koulun mitoitusvaihtoehdoiksi 4-sarjainen ja 5-sarjainen rakenne sekä näiden välimuoto. 4-sarjaisen rakenteen kustannusarvioksi esitettiin 41 M€, 5-sarjaisen 44 M€.

Tavoitteena on siirtää esikoululaiset alakoulun yhteyteen, jotta lapset saisivat mahdollisimman ehyen oppimispolun ja yhteisen toimintakulttuurin esiopetuksesta perusopetukseen. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa esiopetus siirtyi alakoulun yhteyteen vuonna 2022.

Tavoitteena on myös tarjota kaikille oppijoille *tuen tarpeesta riippumatta* laadukasta opetusta ja varmistaa, että *kaikki* kaupungin lapset voivat käydä peruskoulua Kauniaisissa. Aiemmin suomenkieliseen esiopetukseen osallistui vuosittain muutamia tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia, jotka eivät jatkaneet koulunkäyntiään Kauniaisissa, vaan siirtyivät esim. Espooseen erityisluokalle tai muuhun tuettuun opetukseen.

Elokuussa 2025 astui voimaan oppimisen tuen uudistus, mikä koulun tilojen osalta edellyttää riittävää määrää luokkatiloja pienryhmille sekä erityisluokille. Tilojen tulee mahdollistaa erikokoiset ryhmät, samanaikaisopetus ja tilapäinen pienryhmyöskentely. Pienryhmissä oppilasmäärä on noin 5 oppilasta ja erityisluokissa perusopetuslain mukaan maksimissaan 10, vaativan erityisen tuen luokissa puolestaan 6 tai 8 oppilasta. Uudistuksessa korostetaan oppimisympäristön esteettömyyttä osana oppimista tukevia opetusjärjestelyjä. Tämä koskee fyysistä esteettömyyttä, akustiikkaa, valaistusta, selkeitä kulkureittejä ja aistiympäristöä hoidollisten tarpeiden kannalta sopivia opetustiloja unohtamatta. Oppimisen tuki edellyttää opettajien, erityisopettajien, koulunkäynninohjaajien ja opiskeluhoollon yhteistyötä, verkostoyhteistyötä sekä asiantuntijatapaamisia. Tämä lisää tarvetta neuvottelu- ja yhteissuunnittelutiloille. Lisäksi tulee huomioida varhaiskasvatuslain asettamat tarpeet esiopetuksen tiloille.

Oppimisen tuen järjestämisen erityisten tarpeiden lisäksi uuden koulun suunnittelussa on tärkeä huomioida *liikunnallisen elämäntavan edistäminen*, leikkipihan turvallisuus ja viihtyisyys sekä turvalliset liikennejärjestelyt. Perusopetuslaki muuttui 23.5.2025 siten, että

perusopetuslain 2 §:ään tehtiin lisäys esi- ja perusopetuksen velvoitteesta edistää liikunnallista elämäntapaa. Muutos astui voimaan 1.8.2026. Koulun arjessa tämä tarkoittaa liikkumista niin oppituntien aikana kuin välitunneillakin. Tavoitteena on vahvistaa sekä jokaisen oppilaan aktiivista arkea ja liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Liikkumisella on myönteinen vaikutus muun muassa oppilaiden vireystilaan, keskittymiseen, oppimiseen, motoriseen kehitykseen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Terveys- ja oppimisvaikutusten lisäksi se tukee osallisuuden kokemusta sekä kouluyhteisön toimintakulttuuria.

2. Toiminta

Esiopetus on opetusta, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna, ja se kuuluu jokaiselle lapselle. Kauniaisissa esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen yhteydessä, ja esiopetukseen osallistuvat lapset osallistuvat samassa yksikössä myös osa- tai kokoaikaiseen täydentävään varhaiskasvatukseen. Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Leikki eri muodoissaan on vahvasti läsnä esiopetuksen toiminnassa, mikä on huomioitava tilaratkaisuissa.

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9, ja se on tarkoitettu koko 7–16-vuotiaiden ikäluokalle.

Tässä tarveselvityksessä tarkastellaan esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistä rakennusta, jossa opiskelee esikoululaisia (6-vuotiaita) sekä vuosiluokkien 1–6 (7–12-vuotiaita) oppilaita. Kauniainen oli mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa, joka koski vuosina 2016 ja 2017 syntyneitä lapsia. Kokeilu alkoi syksyllä 2022 ja päättyi toukokuussa 2024, minkä jälkeen kokeiluun osallistuneet lapset siirtyivät peruskouluun. *Valtakunnan tasolla kaksivuotista esiopetusta ei kokeilun jälkeen päätetty jatkaa.*

Kauniaisissa tarjotaan kielikylpytoimintaa jo varhaiskasvatuksesta lähtien. Kielikylpytoiminnan sujuva jatkuminen varhaiskasvatuksesta perusopetukseen on tärkeää, ja esikoulun jälkeen lasten kielikylpyohjelma jatkuu suomenkielisessä perusopetuksessa kielikylpyluokilla. Kielikylpy on *vaihtoehtoinen oppimispolku*, joka on suunnattu suomea äidinkielenään puhuville lapsille.

Alakoulun yhteydessä järjestetään myös koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa 1.–2.-luokkalaisille ja oppilaskohtaista tukea tarvitseville oppilaille. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarkoituksena on tarjota virikkeellistä ja turvallista vapaa-ajan toimintaa lapsille ennen koulupäivää ja sen jälkeen. Toiminta tukee omalta osaltaan lasten hyvinvointia, osallisuutta sekä kodin ja koulun kasvatustyötä.

Opetustoiminnan lisäksi koulutiloja hyödynnetään esimerkiksi seurojen toiminnassa. *Esimerkiksi koulujen liikuntasaleja on mahdollista vuokrata ulkopuolisille toimijoille. Liikuntapalvelut saavat koululta listan vuokrattavista tiloista ja tämän mukaan tarjoavat niitä asiakkailleen. Lisäksi alakoulun musiikkiluokka on Musiikkiopiston käytettävissä. Mäntymäen koulurakennuksen tilat ovat olleet ilta- ja viikonloppuaikaan suhteellisen vähällä käytöllä osittain siksi, että tilat ovat käytettävyydeltään ja toiminnallisuudeltaan haastavat.*

2.1 Nykytilanne

Perusopetuksen lukuvuoden oppilasmäärä lasketaan vuosittain tilastointipäivän 20.9. tilanteen mukaisesti. Lukuvuonna 2025–2026 Kauniaisten peruskoulun vuosiluokilla 1–6 Mäntymäen opetuspisteessä oli 433 oppilasta. Lukuvuonna 2024–2025 oppilaita oli 449 ja sitä edellisenä lukuvuonna 2023–2024 461, eli kahden viime vuoden aikana oppilaiden lukumäärä on vähentynyt 6 %. Tämä vastaa MDI:n vuoden 2026 alkupuolella laatimaa, ja 5.3.2026 kaupunginhallituksen ja kasvatus- ja koulutusvaliokunnan yhteisessä iltakoulussa esiteltyä selvitystä oppilasmäärien kehityksestä, jonka mukaan oppilasmäärä laskee Kauniaisissa 2020-luvulla.

Nykyinen Mäntymäen koulurakennus on kooltaan noin 5860 m². Koulun A- ja B-rakennukset, jotka on rakennettu vuonna 1955, ovat käytettävyydeltään ja puhtaanapidon kannalta haasteellisia. Osa luokkatiloista on pieniä ja soveltuvat huonosti täysikokoisten, 25 oppilaan, luokkien toimintaan. Lisäksi saniteettitilat ovat vaikeasti saavutettavat. Koulun ravintolasaliin mahtuu 220 henkilöä kerralla, joten oppilaiden ruokailu on järjestetty kahteen vuoroon. Toiminnallisuuden parantaminen vaatisi isoja rakenteellisia muutoksia.

Tilanpuutteen lisäksi nykyinen Mäntymäen koulurakennus on sokkeloinen ja hankalakulkuinen. Esteettömyysselvitys tehtiin vuonna 2019 (SOVV 24.04.2019 § 30), jonka jälkeen rakennuksen esteettömyyden suunnittelu lisättiin vuoden 2020 talousarvion investointilistalle ja sen hankesuunnitteluun hyväksyttiin 50 000 € suuruinen määräraha (Käyttäjähallintokunta/KH 28.10.2019). Mäntymäen koulurakennuksen esteettömyyshankesuunnittelu on kuitenkin ollut tauolla alakouluhankkeen kokonaiskuvan selvittämisen vuoksi.

Alkuvuonna 2026 Mäntymäen opetuspisteen henkilökunnalle teetettiin Työterveyslaitoksen sisäilmastokysely. Kyselyn tulokset on käyty läpi yhdessä henkilöstön kanssa 21.4.2026. Työterveyslaitoksen raportin mukaan työympäristöhaittojen raportointi oli lähinnä tavanomaista, ainoastaan melua raportoitiin hieman vertailuaineistoa yleisemmin. Työhön liitettyjen oireiden kokeminen oli vertailuaineistoa vähäisempää. Koetun stressin ja työjärjestelyihin liittyvän kuormituksen raportointi oli tavanomaista. Suurin osa vastaajista raportoi luottavansa työpaikan toimijoiden haluun ja kykyyn pitää huolta työpaikan sisäympäristöstä ja ratkaista siihen mahdollisesti liittyvät ongelmat. Reilu puolet vastanneista raportoi jossain määrin huolta työpaikan sisäilman vaikutuksesta terveyteen. Myös avovastauksissa nousi jonkin verran esiin huolestuneisuutta sisäilmatilanteeseen ja oireisiin liittyen. Avovastauksissa tuotiin esiin sisäilmatilanteen vaihtelevan eri tiloissa, esim. D-siiven luokat ja liikuntasali mainittiin ongelmallisempina tiloina. Myös mm. ilmanvaihdon, oppilasmäärän ja luokkahuoneen koon mainittiin vaikuttavan viireystilaan ja ilman riittävyys. Avovastauksissa mainittiin lisäksi tehtyjen korjaustoimenpiteiden parantaneen tilannetta.

Kevään 2026 aikana Mäntymäen koulurakennuksessa tehtiin Tilakeskuksen toimesta laaja kuntoarvio. Tilakeskus teettää tarvittavista sisäilmatutkimuksista tutkimussuunnitelman ja sisäilmatutkimus teetetään kilpailutuksen jälkeen. Vastaava sisäilmatutkimus on tehty syksyllä 2016, jonka jälkeen on tehostettu siivousta ja korjattu havaittuja puutteita, mm. rakenteiden tiivistyskorjauksia. Mäntymäen koulurakennuksen sisäilma-asioita on käsitelty sisäilmatyöryhmän kokouksissa ja todettu, että havaitut akuutit puutteet on korjattu.

2.2 Tavoiteltu tilanne

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti ja kasvatuksellisesti eheän ja

johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa tätä oppimispolun jatkumoa.

Viime vuosien kouluverkkoselvitysten yhteydessä on tarkasteltu erilaisia ratkaisuja suomenkielisen perusopetuksen toimitilojen järjestämiseksi. *Suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan päätöksestä (13.3.2019 § 23) Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa siirryttiin uuteen hallintomalliin syksyllä 2019, kun Mäntymäen koulu ja Kasavuoren koulu yhdistettiin hallinnollisesti yhtenäiseksi peruskouluksi. Perusopetuksen yhdistäminen ainoastaan hallinnollisesti ei kuitenkaan yksinään uudista pedagogiikkaa ja edistä lapsen eheää koulupolkua. Kokonaisvaltainen yhtenäistäminen edellyttää, että toimintakulttuuri muutetaan yhtenäiseksi ja parhaimmillaan myös fyysiset puitteet yhdistävät opetusta ja oppimisympäristöjä. Näin ollen yhtenäiskoulun vaihtoehto pedagogisena ratkaisuna tuotiin esiin tarveselvityksessä vuonna 2021. Yhtenäiskouluvaihtoehdon sijaan kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 8.11.2021 § 241 suomenkielisen alakoulun tarveselvityksen. Valtuuston 28.8.2023 tekemän periaatepäätöksen perusteella tässä tarveselvityksessä tarkastellaan ainoastaan esiopetuksen ja perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 ratkaisua.*

Kaupunkistrategiassa (2026–2030) suomenkielinen alakoulu on nimetty yhdeksi kaupungin keskeisistä kaavoituskohteista, ja hanketta edistetään osana kaupungin kasvua ja vetovoimaa tukevia toimenpiteitä. Strategian mukaisesti investoinnit kohdennetaan ensisijaisesti laadukkaisiin varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tiloihin, ja suomenkielisen alakoulun hankesuunnitelman edistäminen on tunnistettu keskeiseksi osaksi tätä kokonaisuutta. Rakennushankkeen tavoitteena on suunnitella turvalliset, terveelliset ja esteettömät tilat esiopetuksen lapsille sekä perusopetuksen 1–6.-luokkalaisille. Samalla strategia ohjaa varmistamaan tilojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön, mikä tukee hankkeen toteuttamista kestäväällä ja tilatehokkaalla tavalla.

Viihtyisät ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset ja oikein mitoitettut tilat ovat edellytys turvalliselle ja laadukkaalle kouluarjelle. On tärkeää, että tilat vahvistavat käyttäjien turvallisuuden tunnetta ja luovat puitteet myönteiselle sosiaaliselle kohtaamiselle, huomioiden eri-ikäiset ja eri kehitysvaiheissa olevat lapset.

Koulurakennuksen yhteydessä on oltava riittävän tilava ja viihtyisä piha-alue. *Pihan tulee rohkaista käyttäjiä liikkumaan ja leikkimään turvallisesti. Turvallisuuden ohella myös esteettömyys, pihojen valvottavuus sekä leikki- ja liikuntavälineiden turvallisuus ovat keskeisiä piha-alueen suunnitteluun liittyviä asioita. Pihajärjestelyjen turvallisuudessa on otettava huomioon pihan käyttö myös varhaiskasvatuksen ja koulun toiminta-ajan ulkopuolella lähiympäristön lasten ja nuorten vapaa-ajan leikki- ja liikunta-alueena. Valtakunnallisten suositusten mukaan koulun piha-alueen koko tulisi olla 5 m²/oppilas ja tämän lisäksi piha-alueelta tulisi löytyä saman verran myös viheraluetta. Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen yhteiskäyttöisten rakennusten piha-alueet tulee suunnitella siten, että varhaiskasvatustoimintaan on varattu oma erillinen aidattu piha-alue. Kouluihin, joissa on esikouluryhmiä, on suositeltavaa rakentaa noin 120 cm korkea vaikeasti kiivettävä aita muun muassa karkaamisen estämiseksi. Piha-alueen suunnittelussa on tärkeää huomioida myös riittävät pysäköintipaikat ja saattoliikenteen turvallisuus. Esi- ja perusopetuksen yhteisessä pedagogisessa suunnitelmassa (hyväksytty SOVV 01.03.2023 § 15) on kuvattu tarkemmin tilojen ja pihan toiminnallisuutta.*

3. Tilantarve ja väestöennusteet

Opetuspäällikön, Kauniaisten peruskoulujen rehtoreiden sekä projektiasiantuntijan toimesta on laadittu opetustilojen tilatarkastelu sekä Mäntymäen että Granhultin nykyisten koulurakennusten osalta. Opetustiloja on seuraavasti:

Opetustilat	Mäntymäen koulurakennus	Granhultin koulurakennus	Suomenkielisen alakoulun tilatarpeet
<i>Luokkahuoneet, 25 oppilasta</i>	8 (sis. musiikin ja käsityön tilat)	8 (sis. musiikin ja käsityön tilat)	10-13. Lisäksi musiikin, kuvataiteen ja käsityön tilat mieluiten lähellä toisiaan.
<i>Luokkahuoneet, 20 oppilasta</i>	20	14	5-7
<i>Eriyisluokkatilat</i>	3	2	5 (3 erityisluokkaa, 1 valmistava opetus, 1 S2-opetus)
<i>Pienryhmätilat</i>	7	8	6 (yksi tila yhtä vuosiluokkaa kohden)
<i>Vaativan erityisen tuen tilat</i>	1 (ei tilaa hoidollisia toimenpiteitä varten)	Ei lainkaan	3 (70 m ² / ryhmä) Huomioitava tilantarve hoidollisia toimenpiteitä varten sekä esi- että perusopetuksessa. Lisäksi 3 terapiatilaa / aistihuonetta (noin 20 m ² / tila).
<i>Esiopetuksen tilat</i>	Ei lainkaan	4	4 (126 m ² / ryhmä, mitoituksen mukaisesti 6 m ² / lapsi)
<i>Kokous- ja neuvottelutilat</i>	Ei lainkaan	1 (6-8 hlöä)	2 (12 m ² / tila)
<i>Nuorisotyöntekijän tila</i>	Ei lainkaan	Ei lainkaan	1 (60 m ²)
<i>Ympäristölaboratorio</i>	Ei lainkaan	Ei lainkaan	1 (72 m ²)
<i>Saniteettitilat</i>	18, 1 inva-wc, joka ei ole saavutettavissa (mitoituksen 1 wc / 15 oppilasta mukainen määrä olisi 29)	31, joista kolme varastokäytössä. 1 inva-wc. (mitoituksen 1 wc / 15 oppilasta mukainen määrä olisi 22)	Mitoituksen 1 wc / 15 oppilasta mukaisesti > 31-34 varhaiskasvatuksen mitoitus 1 wc / 10 lasta

Kuten edellä on jo käynyt ilmi, Mäntymäen nykyisessä koulurakennuksessa on vain vähän isoja luokkatiloja, ja lisäksi osa 20 oppilaankin luokkatiloista soveltuu vain alkuopetuksen oppilaille. Esiopetuksen tilat puuttuvat Mäntymäen nykyisestä koulurakennuksesta kokonaan. Nykyisessä opetussuunnitelmassa tekninen työ ja tekstiilityö ovat yksi yhteinen oppiaine, joten käsityöopetuksen tilojen jakaantuminen eri puolille rakennusta ei ole pedagogisesti perusteltua. Myöskään moniammatillista yhteistyötä tukevia neuvottelutiloja koulun tiloista ei löydy.

Samoin kuin Mäntymäen, myös Granhultin koulurakennuksessa on vain vähän isoja luokkatiloja ja yhtä lailla käsityöopetuksen tilat eivät tue nykyistä käsityöopetuksen pedagogiikkaa. Myös tilat vaativan erityisen tuen oppilaille puuttuvat kokonaan. Esiopetus

koulun tiloissa sen sijaan on toiminut jo usean vuoden ajan ja yksi 6–8 henkilölle sopiva neuvottelutila on käytettävissä.

5.3.2026 kaupunginhallituksen ja suomenkielisen kasvatus- ja koulutusvaliokunnan iltakoulussa Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n asiantuntija esitteli Kauniaisten väestöennustetta ja siihen liittyviä trendejä. Asiantuntijan mukaan Kauniainen poikkeaa väestöennusteeltaan valtakunnallisesta trendistä siten, että lasten lukumäärä kunnassa ei muun maan tavoin vähene. Syynä tähän on muuttovoitto, jota Kauniainen saa lapsiperheistä sekä maan sisältä että maan ulkopuolelta. Myöskään syntyvyys ei Kauniaisissa ole laskenut, minkä vuoksi kaupungissa ei ole muuta maata vastaavaa riskiä lasten määrän nopeaan laskuun. Lasten osalta muuttovoitto painottuu alle kouluikäisiin, kun taas kouluikäisten lasten kohdalla muuttovoitto on hillitympää. Näin muuttoliike heijastuu koululaisten määrään viiveellä. Tulevan kehityksen huomattava epävarmuustekijä onkin muuttovoittojen kasvun jatkuminen, sillä ilman lapsista saatuja sekä hedelmällisessä iässä olevien muuttovoittoja koululaisikäluokkien kehitys heikkenee huomattavasti. Toisaalta taas ennakoitua suurempi muuttovoiton taso voi korostaa koululaisikäluokkien kehitystä.

Alkuvuonna 2026 päivitetystä selvityksestä MDI:n asiantuntija tarkastelee vuonna 2024 tehtyä väestöennustetta uudelleen, ja toteaa, ettei Kauniaisten väestö kasva missään tulevaisuuskuvassa yhtä nopeasti kuin vuosien 2010-2025 aikana. Tuona aikana Kauniaisten väestöpohja kasvoi 1700 henkilöllä. Suomenkielisten alakouluikäisten määrän kasvun 2030-luvulla asiantuntija näkee olevan maksimissaan 50 lasta, heikoimmillaan lapsimäärä voi puolestaan laskea 40 henkilöllä. Selvityksessä kiinnitetään huomiota asuntotuotannon vaikutukseen ja etenkin siihen, ettei ennakoidulla asuntorakentamisella suuri alakouluikäisten määrän kasvu ole mahdollista. Lisäksi selvityksessä huomioidaan, että vieraskielisten lasten sijoittumisella suomen- tai ruotsinkieliseen opetukseen on huomattavan suuri vaikutus oppilaiden määriin.

MDI:n laatiman väestöennusteen lisäksi myös FCG:n konsultti laati toukokuussa 2026 vastaavanlaisen Kauniaisten väestön muutoksia koskevan ennusteen ulottuen vuoteen 2035 saakka. Kyseisen ennusteen pohjatietona on Tilastokeskuksen vuonna 2024 laatima väestöennuste. FCG:n väestöennuste on samansuuntainen MDI:n vastaavan kanssa, siitä käy ilmi esiopetus- ja alakouluikäisten määrän muutos vuosien 2025-2035 välillä. Esiopetusikäisten määrä nähdään FCG:n selvityksessä kasvavan kuudella henkilöllä (+4,9 %) ja 7-12-vuotiaiden puolestaan 33 henkilöllä (+4,2 %).

Vahvan skenaarion mukainen lapsimäärän kehitys tarkoittaisi maksimissaan 8 lapsen lisäystä per ikäluokka. Heikon skenaarion mukainen lapsimäärän väheneminen puolestaan tarkoittaisi 7 lasta vähemmän per ikäluokka. Alla tämä on kuvattu suhteessa nykytilanteeseen ja opetusryhmien määrään:

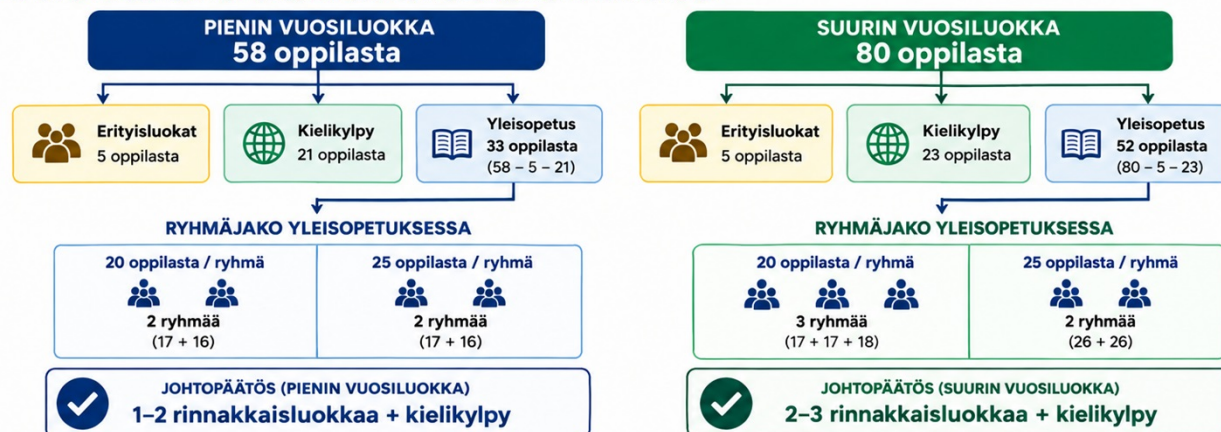
	Pienin vuosiluokka	Suurin vuosiluokka
Oppilaita yhteensä	58 ⁽¹⁾	80 ⁽¹⁾
Erityisluokat	5 ⁽²⁾	5 ⁽²⁾
Kielikylpy	21 ⁽³⁾	23 ⁽³⁾
Yleisopetus (nykytila)	33 opp. ⁽⁴⁾	52 opp. ⁽⁴⁾
Ryhmäjako (20 opp.)	2 ryhmää (17 + 16) ⁽⁵⁾	3 ryhmää (17 + 17 + 18) ⁽⁵⁾

Ryhmäjako (25 opp.)	2 ryhmää (17 + 16) ⁽⁵⁾	2 ryhmää (26 + 26) ⁽⁵⁾
Heikko kehitys	26 opp. → 1 ryhmä ⁽⁶⁾	45 opp. → 2 ryhmää (22 + 23) ⁽⁶⁾
Vahva kehitys	41 opp. → 2 ryhmää (21 + 20) ⁽⁶⁾	60 opp. → 3 ryhmää (20 + 20 + 20) ⁽⁶⁾
Johtopäätös tulevaisuuden tarpeesta	1–2 rinnakkaisluokkaa + kielikylpy ⁽⁷⁾	2–3 rinnakkaisluokkaa + kielikylpy ⁽⁷⁾

Taulukon selitykset ja huomautukset

1. Oppilasmäärä sisältää myös Espoosta tulevat oppilaat (nykytilanne noin 3 opp./ikäluokka).
2. Erytysluokat tarkasteltu erillisinä ryhmänä, eivät sisälly yleisopetuksen ryhmämitoitukseen.
3. Kielikylpy muodostaa oman opetusryhmänsä, joka vähentää yleisopetukseen jäävää oppilasmäärää.
4. Yleisopetuksen oppilasmäärä = kokonaismäärä – (erityisluokat + kielikylpy).
5. Ryhmäjako esitetty kahdella mitoituksella:
  - a. 20 oppilaan ryhmäkoko (väljempi mitoitus)
  - b. 25 oppilaan ryhmäkoko (tiiviimpi mitoitus)
6. Oppilasmäärän vaihteluväli perustuu väestökehitysarvioon:
  - a. heikko kehitys: –40 oppilasta (≈ –6,7 / ikäluokka)
  - b. vahva kehitys: +50 oppilasta (≈ +8,3 / ikäluokka)
7. Rinnakkaisluokkien määrä kuvaa yleisopetuksen ryhmiä, kielikylpy toimii niiden rinnalla erillisenä ryhmänä.

1. OPPILASMÄÄRÄN JAKAUTUMINEN JA RYHMÄJAKO

2. VÄESTÖKEHITYKSEN VAIKUTUS (YLEISOPETUS)

3. SELITYKSET JA HUOMAUTUKSET

1. Oppilasmäärä sisältää myös Espoosta tulevat oppilaat (nykytilanne noin 3 opp./ikäluokka).
2. Erytysluokat tarkasteltu erillisinä ryhmänä, eivät sisälly yleisopetuksen ryhmämitoitukseen.
3. Kielikylpy muodostaa oman opetusryhmänsä, joka vähentää yleisopetukseen jäävää oppilasmäärää.
4. Yleisopetuksen oppilasmäärä = kokonaismäärä – (erityisluokat + kielikylpy).
5. Ryhmäjako esitetty kahdella mitoituksella: 20 oppilaan ryhmäkoko (väljempi mitoitus) ja 25 oppilaan ryhmäkoko (tiiviimpi mitoitus).
6. Oppilasmäärän vaihteluväli perustuu väestökehitysarvioon: heikko kehitys: –40 opp. (≈ –6,7 / ikäluokka) vahva kehitys: +50 opp. (≈ +8,3 / ikäluokka).
7. Rinnakkaisluokkien määrä kuvaa yleisopetuksen ryhmiä, kielikylpy toimii niiden rinnalla erillisenä ryhmänä.

FCG:n selvityksen mukaan muutokset laskennallisten ryhmien määrässä vuoteen 2035 mennessä olisivat esiopetuksessa +0,3 ryhmää ja vuosiluokilla 1-6 +1,7 ryhmää.

Epävarmuus muuttovoiton jatkumisesta haastaa myös tilaohjelman suunnittelua. Kauniaisten peruskouluissa ryhmäkoot ovat olleet suhteellisen pieniä, mutta jatkossa tämä ei välttämättä ole mahdollista. Valtakunnan ja paikallisen tason taloustilanne ei enää turvaa pieniä ryhmäkokoja, vaan on valmistauduttava ryhmäkokojen kasvamiseen. Kuntaliitto käyttää laskelmissaan perusopetuksen ryhmäkokona 25 oppilasta / ryhmä, ja päivitettyssä tilaohjelmassa ryhmäkoot on asetettu tämän käytänteen mukaisiksi vuosiluokkien 3-6 osalta. Alkuopetuksen luokilla 1-2 laskennallisena oppilasmääränä käytetään 20 oppilasta ja esiopetuksessa puolestaan 21 lasta / ryhmä. Ryhmä koko, jossa on noin 20 oppilasta, voi kuitenkin alaluokilla Kauniaisissa olla sopiva, kun otetaan huomioon, että erityisluokkien ja valmistavan opetuksen oppilaita integroidaan ryhmiin.

Tilaohjelmassa huomioidaan myös tilantarve valmistavalle opetukselle, suomi toisena kielenä - opetukselle, pienryhmille ja erityisopetukselle. Mäntymäen opetuspisteessä on aloittanut syksyllä 2025 yksi vaativan tuen ryhmä oppilaille, joilla oppiskyky on rajoittunut vamman, sairauden tai toimintakykyrajoitteiden vuoksi. Jatkossa kyseisten ryhmien tarve arvioidaan olevan alakoulussa kaksi ja myös kyseisten oppilaiden tulee pystyä liikkumaan koulun tiloissa saavutettavasti.

4. Henkilöstövaikutukset

Sivistystoimeen on palkattu 3 vuodeksi projektiasiantuntija, jonka työnkuvaan kuuluu suunnitella ja kehittää koulujen rakennusprojekteja ja tehdä yhteistyötä yhdyskuntatoimen kanssa. Etenkin luonnos – ja toteutusvaihe yhteistyössä yhdyskuntatoimen kanssa vaativat aikaa ja panostusta.

Henkilöstövaikutukset esiopetuksen ja koulun osalta tarkentuvat myöhemmin. Mikäli oppilasmäärän katsotaan kasvavan maksimissaan 50 oppilaan verran, ovat henkilöstövaikutukset vähäisiä verrattuna nykytilanteeseen. Mikäli oppilasmäärän taas katsotaan laskevan 40 oppilaan verran, voi koulun henkilöstömäärässä tapahtua vähennystä.

5. Vaikutukset käyttöasteeseen

Monikäyttötilat mahdollistavat korkeamman käyttöasteen. Tavoite on saavuttaa monikäyttöisemmät tilat, jotta koulutilojen käyttöastetta saataisiin tehostettua myös iltaisin ja viikonloppuisin. *Tällä hetkellä liikuntasali on riittävä koulun tarpeisiin nähden, mutta käyttöasteen tehostamisen kannalta on tarpeen huomioida niin liikuntapalvelujen, liikuntaseurojen kuin myös musiikkiopiston ja kuvataidekoulun mahdolliset tarpeet. Ilta- ja viikonloppukäyttäjien osalta rakennuksessa tulee huomioida myös mm. koulun ravintolasalin monikäyttöisyys, riittävät varastotilat sekä valaistukseen ja ilmanvaihtoon liittyvät vaateet.*

6. Toteutusaikataulu

Kevään 2025 aikana päivitettyä tarveselvitystä on tarkasteltu uudelleen alkuvuodesta 2026. Erityistä huomiota on kiinnitetty edellä kuvattuihin oppilasmääräennusteisiin ja ryhmäkokojen tarkasteluun sekä oppimisen tuen uudistuksen mukanaan tuomiin tilavaateisiin.

Lisätietoja rakennusinvestointihankkeen vaiheista ja ohjeellisista kestoista liitteessä.

7. Muut vaikutukset ja selvitykset

Tarveselvityksen käsittelyhistoria:

- Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausunto (SOVV 19.05.2021 § 33)
- Yhdyskuntavaliokunnan lausunto (YLV 08.06.2021 § 74)
- Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan jatkokäsittely, jossa tehtiin ehdotus kaupunginhallitukselle (SOVV 28.10.2021 § 80)
- Kaupunginhallituksen käsittely ja tarveselvityksen hyväksyntä (KH 08.11.2021 § 241)
- Tarveselvityksen yhteydessä pyydetyn lisäselvityksen käsittely (SOVV 09.06.2022 § 37, SOVV 18.08.2022 § 44, KH 05.09.2022 § 120)
- *Päivitetyn tarveselvityksen ja tilaohjelman käsittely suomenkielisessä kasvatus- ja koulutusvaliokunnassa (KASKOV 5.3.2025 § 13), jossa tehtiin ehdotus kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus päätti hyväksyä (24.3.2025, § 49) tarveselvityksen ja tilaohjelman siten, että uusi koulurakennus toteutetaan uimahallin alueelle 5-sarjaisena.*

Lisäksi käyttäjät ovat laatineet esi- ja perusopetuksen yhteisen pedagogisen suunnitelman (hyväksytty SOVV 01.03.2023 § 15), missä määritellään muun muassa, mikä olisi pedagogisesti toimivin ratkaisu tilojen toteutukseen.

8. Vaihtoehtoiset ratkaisut

Kaupunginhallituksen (08.11.2021 § 241) hyväksymässä tarveselvityksessä esitettiin tässä luvussa ratkaisuvaihtoehdot (nykyisen koulukiinteistön korjaaminen ilman laajennusta, nykyisen koulukiinteistön D-siiven purkaminen ja suuremman D-siiven vuokraaminen, nykyisen koulukiinteistön D-siiven purkaminen ja uuden D-siiven rakentaminen, nykyisen koulukiinteistön laajentaminen toiselle tontille, nykyisestä koulukiinteistöstä luopuminen ja uuden rakentaminen eri tontille). Tästä päivitetystä tarveselvityksestä ne on poistettu, koska valtuusto on (28.08.2023 § 45) jo tehnyt periaatepäätöksen uuden koulun rakentamisesta Uimahallin tontille esikoululaisille ja perusopetuksen 1–6 vuosiluokkien oppilaille.

9. Alustavat kustannusselvitykset

Koulukiinteistön mitoituksena käytetään 8 hyötyneliötä (hym²) per oppilas. Bruttoneliöissä tämä luku on noin 1,5-kertainen. Päivitetyn tarveselvityksen ja tilaohjelman mukainen mitoitus on käytettäessä mitoituksena 8 hyötyneliötä / oppilas:

- *heikon skenaarion mukaan 471 oppilasta * 8 hym² = 3 768 hym², 5 652 bruttoneliötä*
- *keskivahvan skenaarion mukaan 513 oppilasta * 8 hym² = 4 104 hym², 6 156 bruttoneliötä*
- *vahvan skenaarion mukaan 561 oppilasta * 8 hym² = 4 488 hym², 6 732 bruttoneliötä*

Vuoden 2026 indeksikorotukset huomioiden neliöhinta on vähintään 5 100 €/bruttoneliö, jolloin suuntaa antava kustannusarvio olisi 28 900 000–34 350 000 € välillä. Lisäksi tulee huomioida mahdolliset väistöilakustannukset.

9.1 Käyttötalousvaikutukset

Vaikutus koulun käyttötalouteen tarkentuu, kun hankkeen kokonaisuus on selvitetty.

Vuonna 2026 arvioitu Mäntymäen koulukiinteistön sisäinen vuokra on 852 700 euroa, josta 56 % on pääomakuluja ja 44 % ylläpitokuluja. Poistokuluja (po-kulut) vuonna 2026 on 361 000 euroa. Uuden koulurakennuksen sisäinen vuokra on noin 10 % koko investoinnin määrästä.

9.2 Korjauskustannukset

Tilakeskus on käynnistänyt nykyisten alakoulujen sisäilmatutkimukset sekä elinkaarikustannus-, korjausvelka- ja hiilijalanjälkilaskelmien laatimisen. Tutkimusten ja laskelmien on tarkoitus valmistua 10/2026.

10. Yhteenveto ja johtopäätös

Päivitettyjen ennusteiden perusteella oppilasmäärän mahdollinen kasvu ei automaattisesti tarkoita vastaavaa opetusryhmien määrän kasvua. Oppilaskehityksen vaikutusta tilatarpeeseen tulee arvioida ensisijaisesti opetusryhmien muodostumisen näkökulmasta. Tässä selvityksessä esitetyt väestöennusteet osoittavat, että oppilasmäärän vaihtelu vaikuttaa useimmilla vuosiluokilla suhteellisen rajallisesti rinnakkaisluokkien määrään, vaikka oppilasmäärässä tapahtuisikin muutoksia.

Tilatarpeen arvioinnissa keskeistä ei siten ole ainoastaan oppilaiden kokonaismäärä, vaan myös opetuksen pedagogiset, toiminnalliset ja lainsäädännölliset vaatimukset. Oppimisen tuen uudistus, inklusiivisen opetuksen toteuttaminen sekä vaativan erityisen tuen järjestäminen edellyttävät nykyistä monipuolisempia ja tarkoituksenmukaisempia tiloja.

Tarveselvityksen perusteella tulevaisuuden ratkaisussa tulee varmistaa riittävän suuret ja toimivat opetustilat yleisopetukselle, asianmukaiset erityisluokka- ja pienryhmätilat, esiopetuksen tarpeisiin soveltuvat oppimisympäristöt sekä koko rakennuksen esteetön saavutettavuus. Lisäksi tilojen tulee tukea moniammatillista yhteistyötä, samanaikaisopetusta ja oppilaiden yksilöllisiä tuen tarpeita.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että päivitettyt ennusteet eivät osoita yhtä voimakasta oppilasmäärän kasvua kuin aiemmissa selvityksissä arvioitiin. Jatkosuunnittelussa tulee tämän vuoksi tavoitella ratkaisua, joka on sekä tilatehokas että muuntojoustava. Ratkaisun tulee pystyä vastaamaan vahvan kehityksen mukaiseen tilatarpeeseen, mutta samalla välttää ylimitoitettuja tiloja ja tarpeettomia ylläpitokustannuksia tilanteessa, jossa oppilasmäärän kehitys jää ennustettua vähäisemmäksi. Näin voidaan turvata sekä opetuksen järjestämisen edellytykset että kaupungin taloudellisesti kestävä tilaratkaisu pitkällä aikavälillä.